

SOSIALURIN

Blaðstjórn:

Vilhelm Johannesen,
Fyrirbils ábyrgdarstjóri,
tlf. 5 5873, Klaksvík

Prentslaður:

Prentsmiðjan á Heysbreyt
tlf. 1 1820
Tórshavn

Tað er ikki loyvt av avfotografara lýsingar og myndir úr SOSIAL-
INUM til nýtslu í øðrum bløðum uttan loyvi frá ábyrgdarblaðstj.

Nyttuleyst verjuspæl

TÁ VIT fyrri stuttum í eini oddagrein viðgjördu liberalismuna, torðu vit ikki at rokna við nokrum blaðtjaki um hetta evni — sum annars vildi verið áhugavert at fingið eitt tjak um — tí vit trúðu satt at siga ikki uppá, at nakar hevði dirvi til at bera í botuflaka fyrri liberalismuni, sum eis iní her hjá okkum eins og aðra staðir so dyggiliga hevur spelt falitt. Men so var ikki, Hósdagin 20. juli sýnir Dimmalætting tað dirvi, at hon í eini oddagrein roynir at verja liberalismuna — hetta verjuspæl Dimmalættingar man tó vera nyttuleyst.

MILLUM fyrirumunirnar við liberalismuni sum Dimmalætting dregur fram, er hin sokallaða fria handilskappingin. Við friheitini í hesi kapping man tó vera sum harra Gud veit. Tað er ikki ókent fyrirbrigdi, at t.d. ein specialkrambið sum sjálvandi er fôr fyrri at selja sín vörubólk ódyrari enn aðrar krambið, sum hava viðkomandi vöruslag millum hundrad onnur vöruslag, verður noyðt at seta prísir upp, tí framleiðari ella agentur hevur ligið undir trýsti frá øðrum krambiðum sum als ikki fáa selt viðkomandi vöruslag ella sum við øðrum orðum ikki klára seg í kappingini. Tá hetta trýst hevur fôr til, at specialkrambið hevur sett prísir upp ájavnt við hinar, so heldur »fria kappingin« fram sum áður. Eitt annað dømi er, at ein av tveimum nærliggjandi krambiðum hevur eina vøru meðan hin ikki hevur hana, orsøkin er, at viðkomandi, sum selur vøruna hevur lagt eina treyt við til umboðsmannin og tað er, at konkurenturin við síðuna av ikki má fáa viðkomandi vørumerki. Samvinnuróslan her á landi — keypsamtøkan — verður av summum hildin skadilíg fyrri »fria kappingina«, tí hon loyvir ser at selja ódyrari vøru enn aðrir, og tí hava heilsulur eisini sýtt henni vøru. Hetta er vorið sum frælsi, frilyndi og fri handilskapping.

Í POLITISKU stevnu síni gongur demokratiska sosialisman inn fyrri samvinnuróslum, landshandi og ella andeilsinnflytan av vorum, soleiðis, at ágóðin í størsta mun kemur forbrúkarum til góðar.

Á VINNULIGA okinum hevur liberalismen sagt, at tað sum ikki kann standa má falla. Við øðrum orðum, tær vinnulivs fyrirøktur, sum ikki klára seg í kappingini, fáa halsin lagdan á hoggblokk. Í kjalarvorrinum av hesi avretting kemur arbeiðsloysi, og tann í tí liberalistiska samfelagnum so væl kenda neyðin og armóðin. Slikum avrettingum hovdu vit havt nóg mikið av, um tað almenna ikki í so stóran mun hevði veitt vinnulivinum figgarligan stuðul. Hervið verið ikki sagt, at javnaðarflokkurin er nøgdur við støðuna sum hon er. Vit krevja at tað almenna gongur á odda og í størri mun tekur lut í vinnulivsútbýggingini og at hitt almenna ikki bert skal gjalda, men eisini valda. Tað er einki dulmál, at privatir, tá teir byggja skip, byggja skipaslag og stóddir sum í byggingini lotuni geva hin størsta vinningin uttan at hugsa um hvussu meint hetta kann raka alt samfelagið, um júst hesin veiðuhattur miseydnast. Hin stóri linubátaflotin fyrst í sekstíurum stendur í friskum minni. Skal neyðug javnvág í vinnulivsútbýggingini verða, og skal henda útbýgging fara fram á ein slíkan hátt, at hon tenir samfelagnum og heildini, so má tað almenna stýra hesi útbýgging og ikki tilvildarlígrir spekulantar sum eru úti eftir lotuvinningi.

DIMMALÆTTING heldur, »at liberalismen undir ongum umstøðum hevur hóskad sum hjáput til fremjan av einareði og folkakagan, men hetta hevur sosialisman gjørt har hon hevur roynst ringast«. Hetta er at venda sannleikanum á hovdið. Hvi ikki siga sannleikan sum hann er, nevniliga tað, at har sum liberalismen royndist ringast fœrði hon til einareði. Tá Rusland og onnur lond fyrri eystan eins og Kina, Kuba og fleiri hava fingið kommunistiskt einareði, so er hetta liberalismuni fyrri at takka. »De frie krefters spill«, uttan nakað slag av upplýgging frá almennari síðu, fœrði til arbeiðsloysi og harav standandi neyð og armóð, sum altið er eitt eyðkenni fyrri hitt liberalistiska samfelagið, og avleiðingarnar av hesum er hitt kommunistiska einareðið.

LIBERALISMAN hevur aðra staðir fœrt til eitt annað slag av einareði. Hesi einareðisland eru t.d. Spanien, Portugal og Grikkaland. Í hesum londum hava menn — í ræðslu fyrri at eitt hvørt slag av sosialismu fœr at loysa deyðadømdu liberalismuna av — tikið einareði, fyrri við hesum at verja

Dagbókin

Í dag er 5. august. Tað er 218. dagur í árinum. Ósvældi. Sólarís kl. 04.06. Sólsetur kl. 20.57. Vit eru í 17. viku á sumri.

Føðingardagur. Í dag fyllir Kristoffer Olsen í Árnafirði 80 ár.

Gudstænasta. J. Joensen, biskupur, predikar í Havnar kirku sunnudagin. Skriftarmál kl. 10.40.

Seinnapartin mánadagin varð grind funnin við Flesjarnar. Hon varð ríkin norður í Sundalagið, har tað eydnaðist at halda henni til. Nógur bátur var hjá grindini. Grindin taldi bert 29 hval, og varð avgjørt at selja alt. Um 800 mans lutu í rakstri og drápi. Lotu aftaná, at boðað varð frá grindini við Flesjarnar, søgdu menn í Koltri seg sigga grind vesturi í havi, men tá bátar komu til, var ongin grind at sigga.

Týsdagin hevði Torre Lind berg starvast í 25 ár hjá P.F. J. F. Kjølbro í Klaksvík.

Við Krónprinsinum næstseinstasta hósdag fór Kór Glyvra kirkju til Danmarkar á vitjan. Meðan kórið ferðast, verða hildnar konsertir í Keypmanna havn, í Sønderho og í Næsby á Fyn.

Frá skúlastjórnini. Læraaspirantur Árni Jacobsen er frá 1. aug. 1972 settur sum lærari við skúlan á Giljanesi.

Marinuskipið DREJO, sum hevur røkt vaktartænastu kring Føroyar síðan mai mánaða í ár, er farið til Danmarkar og skal gera tænastu í Eystursjónum. DREJO kemur ventuliga aftur til Føroya áðrenn árslok, upplýsir Marinustøðin.

Norðnur fiskivinnufundur. Mikudagin seinasta varð 13. norðuri fiskivinnufundurin settur í hollini á studentarskúlanum. Á fundinum luttóku um framt einar 100 føroyingar, o. u. 200 fólk úr Noreg, Fíndland, Danmark, Íslandi, Svøríki og Álandi. Hildnir vøru fyrilestrar um fiskivinnuviðurskipti og varð gestunum sýnt ymist í oyggjunum. Fiskivinnufundurin endaði í gjár.

Komu afturíftur. Mánadagin og týsdagin eftirlýsti politíð í Havn tveimum fólkom, eini 11 ára gamlari danskari gentu og einum 35 ára gomlu manni úr Klaksvík, men komu tey aftur í øllum góðum.

liberalistiska systemið har eftir kapitalistarnir — í »friari kapping« sjálvandi — í friði og náðum kunnu útþína fjøldina. Hesi »liberalistisku einareðisland« nevnið Dimmalætting av góðum grundum ikki.

EFTIR standa so nøkur lond, har alt slag av einareði er óhugsandi, hetta eru lond, har demokratiska sosialisman við sínum reform-politikk hevur bót so munandi um samfelagsviðurskiptini, at einareði er óhugsandi. Jú stórrí sosialdemokratiska áriníð er, tess minni gerst vandin fyrri einareði.

Jóhannus á Kjalnesi 70 ár

sunnudagin 30. juli

Sum forfedrarnir hevur Jóhann us verið sjómaður um ein háls. Evnagóðir, sum ættarmenninir hava verið, fylgir tað ættini enn at teir mennast tóliga, og tað er tí frá barnárum av, at Jóhannus hevur lært havið at kenna og sum tann skilamaður hann er í øllum fœrum hevur hann serligan kunnleika til alt tað, ið krevst av einum góðum sjómanni. Við skipi hevur hann roynt allan fiskiskap, hann hevur verið við, tá vindur og streymur ráddu fyrri ferðini, og snoris fiskiskapurin var einasti máttin at fáa fiskin á dekkið. Hann var við, tá ið sluppinar fingur motor, og hann hevur siglt við trolara.

Hóast hann hevur siglt nógv við skipi — eisini sum besti-maður og skipari — er tað útróðurin, hann hevur besta hugin til, og tað hevur hann enn — nú 70 ára gamal — hóast heilsan í fleiri ár ikki kann sigast at hava verið góð, drivur á teimum leiðum, hann frá barnárum av er meinkunnugur við.

Um hann góðar dagar ikki er á floti, ser tað út sum hann ikki fóli seg rættiliga væl, so langt sum kikkar ber fylgja hann við øllum sum fyrirferst á sjónum.

Jóhannus dugir sera væl at siga frá hendingum, og tá ið hann hevur fortalt kennist tað sum ein hevur verið við sjálvur — hann dugir væl at vera

stuttligur, vortskapsmaður sum hann er av teimum bestu.

Erligur sum hann er av lyndi, stingur hann heldur ikki sína politisku áskoðan undir bonkin, og javnaðarflokkurin hevur í honum ein góðan stuðul.

Øll tey mongu sum millum ár og dag vitja inn á gólvið hjá Súsonnu og Jóhannusi víta, at í teirra hugnaliga heimi

er blískapurin soleiðis, at ein fóli seg væl og minnist aftur á við gleði.

Uttan at rekka nakað upp, kann sigast, at Jóhannus hevur havt mong álitisstovur, sum hann hevur røkt til litar.

Við bestu ynskjum um, at heilsan má unna tær margar góðar dagar bæði á útróðri og við síldagornum á fjørðinum; hjartaliga til lukku.

Vinnaður.

Hatten af for bladet, det var på tide, man tager de sociale foranstaltninger til debat i bladet. Det ligner ingen verdens ting, at vit skal behandles, som vi gør. Det er nogle skrankepaver, der prøver på, at gøre sig så kostbare, at de dårligt nok får sig til at tale med os almindelige mennesker, der kommer med forespørgsel om et eller andet. Er der ingen socialrådgiver?

Er det meningen, at rigsbudsmændens kontor soc. afdeling, der har så mange folk i arbejde, kun har to, der kan være folk behjælpelige med konsulentvirksomhed? Mon den nye rigsbudsmænd ved, hvilket u-land, han er kommet til på det område?

Jeg henstiller til rigsbudsmænd og lagmanden i fælles skab at få disse kummerlige forhold i orden. Der må oprettes et kontor, hvor vi kan henvende os med vore problemer. Desuden må man

afskaffe det forkastelige i, at vi, kvinder, der føder børn udenfor ægteskab, skal stå ret overfor politibetjentene og fortælle både det ene og det andet vedrørende vore forhold. Selv om vi lever sammen med den anden part i sagen eller om vi er forlovet og skal giftes, så skal vi — kvinderne — til at aflægge rapport, medens manden går fri. Kan man være det bekendt?

Hvad er mødrehjælp? Jeg kunne fortsætte, men forhåbentlig har man fået forståelsen af, at det haster, at vi får en bedre social service.

A.

Eg má siga, at eg varð vónsvikin av útvarpinum á ólav-søku, ikki tí, okkurt var gott, so sum frásagn, tá stevnan varð sett, kappdrøgur o.s.fr. Umframt hetta var sending, ið útvarpið kallaði »ymist frá ólav-søkuni« — eitt heiti, ið fœv-nir víða — men hvat varð alt hetta nógv og ymiska? Frísagnir frá fótóltsdystum og hondbóltsdystum! Okkurt annað meiri áhugavert var á ólav-søku enn júst hetta. Prátini í útvarpsbilinum, sum hann varð nevndur, vóru alt ov fá.

Ikki so at skilja, kortini, útvarpið skal eisini hysa ið-óttinum, men samstundis eigur at havast í huga, at útvarpið er fyrri øll og ikki bert fyrri einstøk — í hesum fœri hugsað um tey iðróttahugaðu og tey minni iðróttahugaðu.

Mismøgur ólav-søkulturtari á bygd.